

LULEÅ KOMMUN

••• Vägledning

Hot och våld
förtroendevalda

Dokumenttyp

Vägledning

Framtagen

2022-04-12

Giltighetstid

Tills vidare

DokumentansvarigSäkerhet- och
beredskapskontoret**Senast reviderad**

2023-12-20

Dokument gäller för

Förtroendevalda

Innehåll

Inledning	5
Syfte	5
Mål	5
Kommunens ansvar	5
Partiernas ansvar	5
Polisens ansvar	6
Kommunfullmäktigeordförandes ansvar	6
Kommundirektörens ansvar	6
Säkerhets- och beredskapschefens ansvar	6
Förtroendevaldas ansvar	7
Definitioner	7
Dokumentation	8
Förebyggande arbete.....	8
Kommunikation och bemötande	8
Råd kring möteslokalens utformning.....	9
Om du blir utsatt för hot och våld	9
Krisreaktion	10
Krisstöd	10
Stöd vid rättsprocess	11
Så här kan du göra en riskbedömning inför möten och evenemang	12
Så här kan du bedöma och planera före - under - efter möten.....	13
Säkerhetskontroll	14
Så här gör du om något allvarligt händer.....	15
Så hanterar du telefonhot.....	16
Så hanterar du hot via brev eller E-post	17
Om du utsätts för våld	17
Vid pågående våld.....	17
Vid väpnat våld.....	18
Så hanterar du stalking	18

Om du utsätts för rättshaveristiskt beteende	18
Om du utsätts för terrorangrepp/attentat eller annat pågående dödligt våld	19
När polisen kommer.....	20
Viktiga telefonnummer	21
Kartlägg riskerna för hot och våld i arbetsmiljön.....	21
Checklista - egen riskanalys förtroendevald	24
Checklista vid telefonhot	25
Checklista vid bombhot	27
Checklista - ansvar åtgärder vid hot/våldssituation	31
Lär dig mer	33

Inledning

Våldet i samhället har ökat och blivit ett problem för många olika yrkesgrupper. Du som har ett förtroendeuppdrag riskerar att utsättas för hot, trakasserier eller angrepp i större utsträckning än andra i samhället. I din roll kan du fatta ett beslut eller ta ställning i en fråga som någon eller några kan uppfatta på ett negativt sätt och du kan i din yrkesutövning komma att synas i medierna vilket ökar risken för att bli utsatt för hot, trakasserier och angrepp.

När en förtroendevald på grund av sitt politiska uppdrag utsätts för hot eller våld är det i förlängningen ett hot mot vårt demokratiska styrelseskick. Det är därför viktigt att förebygga och motverka hot. Förtroendevalda måste ta trakasserier, hot och våld som riktas mot dem på allvar. När övergrepp sker ska polisanmälan göras och personal på kommunens säkerhet- och beredskapskontor ska informeras.

De förtroendevalda i Luleå kommun har ett eget ansvar att medverka till en trygg och säker arbetsplats. Nolltolerans mot hot och våld mot förtroendevalda gäller i Luleå kommun.

Syfte

Dokumentet ska utgöra ett stöd och en vägledning för kommunens förtroendevalda i syfte att öka tryggheten vid utförande av sina offentliga förtroendeuppdrag.

Mål

Målet är att de förtroendevalda:

- ✓ inte ska påverkas i sitt beslutsfattande
- ✓ ska kunna utföra sitt uppdrag utan inskränkningar
- ✓ ska känna godtagbar trygghet och säkerhet både under sitt uppdrag och i övriga sammanhang

Kommunens ansvar

Luleå kommun är juridiskt sett inte arbetsgivare för politikerna. Den förtroendevald som utsätts för hot och våld, ska snarast vända sig till partiets utsedde säkerhetskontakt för stöd eller samtalshjälp. Säkerhet- och beredskapskontoret kan erbjuda denne stöd vid exempelvis polisanmälan.

Partiernas ansvar

Partierna själva har huvudansvaret för säkerhetsfrågor avseende sina förtroendevalda. Partiets utsedde säkerhetskontakt ansvarar i sin tur för kontakt med kommun och polis. Det är också denne som vid behov vänder sig till säkerhet- och beredskapskontoret för råd och stöd.

Det är viktigt att partierna som organisation ställer upp och finns tillgängliga för förtroendevalda som utsätts för hot, våld eller trakasserier. Luleå kommun har inget arbetsgivaransvar för förtroendevalda så riskanalyser och åtgärdsplaner tas fram av de politiska partierna själva, kommunens säkerhet- och beredskapskontor kan utgöra stöd/bollplank i detta arbete.

Polisens ansvar

Polisen har huvudansvaret för personskydd av förtroendevalda i kommuner. Om en fara, hot eller våldssituation uppstår är det ett ärende för polismyndigheten som omedelbart kontaktas för vidare handläggning och eventuella åtgärder.

I akuta fall ring	112
Vid icke akuta fall ring	114 14

Polisen kan ge stöd och erbjuda åtgärder för utsatta förtroendevalda som behöver skydd. Det är polisen som bedömer vilket skydd som ska erbjudas. Exempel på skyddsåtgärder kan vara, rådgivning, bevakning, personskydd, personlarm med mera. Behov av stödsamtal kommuniceras mellan förtroendevald och partiets utsedde säkerhetskontakt.

Kommunfullmäktigeordförandes ansvar

Det är kommunfullmäktigeordförandes roll att ansvara för ordningen under sammanträdet. Ordföranden har rätt att visa ut den som uppträder störande och inte rättar sig efter tillsägelse. Bestämmelsen om ordförandens rätt att utvisa störande personer gäller såväl åhörare som ledamöter och ersättare. Om det under sammanträdet uppstår sådan oordning att sammanträdet inte på ett meningsfullt sätt kan fortsätta har ordföranden rätt att bestämma att sammanträdet ska ajourneras eller i värsta fall upplösas.

Kommundirektörens ansvar

Kommundirektören har det övergripande säkerhets- och arbetsmiljöansvaret för kommunens anställda och är uppdragsgivare till kommunens säkerhets- och beredskapschef.

Säkerhets- och beredskapschefens ansvar

Kommunens säkerhets- och beredskapschef har i uppdrag att strategiskt och stödande arbeta med personskydd. Detta innefattar, att tillsammans med av partierna utsedda säkerhetskontakter stödja säkerhetsarbetet för de förtroendevalda i samband med deras kommunala uppdrag.

Därutöver ansvarar säkerhets- och beredskapschefen även för:

- ✓ att koordinera utbildning, information och rådgivning eller annat stöd gällande säkerhetsfrågor.
- ✓ att sammanställa information om trakasserier, hot eller andra brottsliga gärningar som drabbat förtroendevalda.
- ✓ att i strategiska sammanhang, utgöra en länk mellan partier, kommunen och polisen.
- ✓ att fatta beslut om hantering av säkerhetsrisker i samband med de förtroendevaldas politiska uppdrag i kommunen.
- ✓ att vägledningar med mera hålls uppdaterade.

Säkerhets- och beredskapschefen är placerad på säkerhets- och beredskapskontoret där det även finns en utsedd strateg som stödjer hen i arbetet med hot och våld. Säkerhets- och beredskapschefens befogenheter och ansvar kan delegeras till utsedd strateg.

Förtroendevaldas ansvar

I det politiska uppdraget måste varje enskild förtroendevald reflektera över sin situation och analysera om man är utsatt för risker. Detta innebär att inför varje sammanträde, offentligt framträdande osv. göra en riskbedömning och därefter anpassa sig efter rådande omständigheter. Till hjälp finns partiets utsedde säkerhetskontakt samt kommunens säkerhets- och beredskapskontor för rådgivning och stöd. Se också [Checklista egen riskanalys förtroendevald](#).

Definitioner

Med hot och våld avses i allmänhet brottsliga gärningar som begås mot en person, som till exempel misshandel, i värsta fall mord, mot förtroendevalda, besökare med mera men det kan också handla om skadegörelse liksom ofredande och förtal.

Hur ett hot upplevs är högst personligt och det är bara den utsatta som kan avgöra om hen blivit utsatt för ett hot eller inte.

Stalking är en form av olaga förföljelse genom exempelvis ovälkomna telefonsamtal eller påhållningar, brev eller e-post, samt andra typer av handlingar som skuggning och kartläggning, ofta med hjälp av internet.

Otillåten påverkan avser trakasserier, hot och våld mot person eller skadegörelse av egendom med avsikt att påverka en förtroendevald att fatta felaktiga beslut eller avstå från att fatta beslut.

Ofredande kan bestå av knuffar, fasthållande, kastande av föremål mot någon och dylikt. Det kan också handla om att genom skrik, tillmälen eller gester allvarligt kränka en person.

Olaga hot kan föreligga om någon uppsåtligt med tillhygge eller ord framkallar allvarlig fruktan för personlig säkerhet eller egendom.

Förtal är ett ärekränkingsbrott som begås av den som utpekar en person som brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt eller lämnar annan uppgift som är ägnad att utsätta personen för andras missaktning.

Misshandel kan föreligga om någon uppsåtligt tillfogar en personskada eller smärta.

Grov misshandel föreligger om misshandeln är svår, livsfarlig eller särskilt hänsynslös. Likaså om flera personer attackerar en ensam individ eller om någon sparkar på en försvarslös person.

Oredligt förfarande är en gemensam benämning på bedrägeri och bedrägeriliknande brott samt brott av galdenärer. Exempelvis om någon drabbas av falska beställningar.

Skadegörelse är brott som begås av den som uppsåtligt förstör eller skadar annans fasta eller lösa egendom.

Mordbrand är allmänfarligt brott som föreligger när någon med uppsåt anlägger en brand som innebär fara antingen för någon annan människas liv eller hälsa eller för omfattande förstörelse av någon annans egendom.

Dokumentation

Insatser och åtgärder som vidtas för att förebygga hot och våld ska dokumenteras.

Händelser av hot och våld ska också dokumenteras. Dokumentationen ska omfatta hela utredningen som består av dels undersökningen av situationen/händelsen/arbetsmiljön och vilka åtgärder som planeras i form av en handlingsplan samt även uppföljningen av effekten av vidtagna åtgärder.

Dokumentation ska sedan lämnas till utsedd säkerhetskontakt som säkerställer att dokumentationen kommer kommunens säkerhet- och beredskapskontor tillhanda där uppgifterna förvaras och kan utgöra underlag för statistik och uppföljning.

Förebyggande arbete

Det finns många saker i arbetsmiljön som kan förbättras för att undvika hot och våld.

Gör en riskbedömning genom att diskutera hur stor sannolikheten är för att arbetsplatsen ska drabbas av situationer med hot och våld och väg samman detta med vilka konsekvenser det skulle kunna få.

Förslag på hur man kan göra en övergripande riskanalys hittar du [här](#). Mallen, *Kartläggning riskerna för hot och våld i arbetsmiljön*, är tänkt att använda på en "vanlig" arbetsplats men anpassa frågeställningarna till er situation. Det kan också vara klokt att göra en [riskanalys innan ett möte eller ett evenemang](#).

Kommunikation och bemötande

Kommunikation kan vara en viktig nyckel till att förebygga många situationer där det finns risk för hot och våld. När en person blir hindrad från att nå sitt mål kan det uppstå frustration. En del hinder är svårare att besegra och vissa mål är mer attraktiva att nå. Ju starkare mål och större hinder, desto kraftigare frustration. När en person upplever sig ha blivit orättvist behandlad eller anser sig berättigad till vissa förmåner som uteblir, kan det leda till frustration och därmed aggression. Om personen förstår bakgrunden till ett beslut kan frustrationen motverkas. Det finns dock flera faktorer (till exempel droger, psykiska besvär, medlemskap i en grupp) som kan ligga bakom benägenheten att passera inre spärrar mot ett aggressivt beteende.

Undvik att använda facktermer eftersom det kan snedvrider balansen i kommunikationen och därför öka risken för en konflikt som kan leda till hot eller våld.

Tänk på att ställa neutrala och inte ledande frågor, särskilt när en situation kan bli besvärlig eller hotfull. Ofta handlar det om att få svar på frågorna vad, var, vem, hur, varför och när?

Att öka sin förmåga att kommunicera vid negativa besked kan också vara avgörande för att förebygga hot och våld.

Råd kring möteslokalens utformning

En bra lokal är utformad och utrustad med tanke på att förebygga hot och våld. Lokalen ska upplevas som säker men samtidigt välkomnande och öppen. Lokalen ska i största möjliga mån ha två utgångar som inte får vara blockerade.

Om lokalen är utrustad med alarmknapp så försäkra dig om att du vet var den finns.

För råd och stöd finns kommunens säkerhet- och beredskapskontor.

Råd användande av sociala medier

Sociala medier är en viktig arena för politiker. Den bevakas även av massmedia och det finns ett stort intresse för politikernas digitala närvaro. Det som publiceras får snabbt spridning, oavsett om informationen är sann eller falsk. Spridningen kan leda till starka reaktioner och motreaktioner. Förtroendevalda bör kritiskt granska sitt agerande i sociala media.

- ✓ Var personlig men inte privat i dina inlägg. Definiera vad personligt betyder för dig och vilka dina gränser är. Skapa en genomtänkt hållning för hur, vad och när du kommunicerar i sociala medier utifrån din egen säkerhet.
- ✓ Välj vilka som ska få se den information som du delger.
- ✓ Undvik att i förväg eller under ett pågående möte, berätta var du befinner dig. Använd inte incheckningsfunktioner som avslöjar din geografiska position. Stäng av platstjänster.
- ✓ För att undvika att du kartläggs eller att personer söker upp dig är det bra om du berättar om saker du har gjort och inte om vad du ska göra.
- ✓ Undvik att exponera eller ge en inblick i dina vanor som kan underlätta kartläggning av dig, såsom tränings- eller shoppingrutiner eller platser du regelbundet besöker.
- ✓ Var noga med att alltid fråga om godkännande för publicering från de personer som medverkar i dina inlägg och på dina bilder.
- ✓ Var noga med att även i privata sammanhang berätta vad som gäller för din medverkan i sociala medier. Be även vänner och familj undvika angivelse av geografisk plats om du medverkar på bild. Detta även för tjänster du inte själv använder.
- ✓ Betrakta så kallade "direktmeddelanden" på sociala medier som offentliga arenor. Allt som sägs där ska teoretiskt sett hålla för att granskas av såväl massmedia som av meningsmotståndare.
- ✓ Undvik att föra diskussioner via sociala media om det finns misstanke om att motparten inte kan föra en saklig dialog.

Om du blir utsatt för hot och våld

Om du blir utsatt för hot och våld är det inte enkelt att göra en bedömning helt själv. Det är inte heller ovanligt att man förnekar varningssignaler även om de är tydliga.

Vid behov, ta råd och hjälp av partiets utsedde säkerhetskontakt. Kommunens säkerhet- och beredskapskontor kan ge denne råd och stöd.

Du som är utsatt för hot och våld bör föra dagbok över vad som händer, med datum och klockslag. Om händelsen kommer att behöva polisanmälas är dagboken ett bra stöd för minnet.

Det är också viktigt att ansvarsfrågan är klargjord, vem ansvarar för vad i en hot och våldssituation. Som stöd i detta kan ni använda mallen [Checklista – ansvar åtgärder vid hot/våldssituation](#). Det är viktigt att ni tar er tid och fyller i de uppgifter som efterfrågas i mallen.

Krisreaktion

Fight/flight/freeze är en överlevnadsmekanism. Det är ett biologiskt system i vår kropp som drar i gång om och när vi utsätts för hotfulla situationer. Ett vardagligare ord för samma reaktion på hot är en "adrenalkick". Tänk dig att du är jagad ett stort rovdjur. Antingen behöver du slåss eller så behöver du fly. Fight/flight reaktionen hjälper oss att göra precis det. Hjärtat börjar slå snabbare och hårdare för att pumpa ut blod till de stora muskel-grupperna så att du kan springa snabbt eller slå dig fri, andningen går upp i frekvens för att transportera syret du behöver för samma ändamål. Vårt sätt att tolka omvärlden blir annorlunda, vissa sinnen skärps och vi blir superfokuserade och uppmärksamma på saker som skulle kunna vara farliga för att sedan kunna välja om vi ska fly eller fäkta.

FIGHT

FLIGHT

FREEZE

Det finns ytterligare en överlevnadsreaktion på en hotfull situation som kallas för freeze-respons (spela död-responsen). Är de så att situationen är så pass hotfull att den bedöms omöjligt att slå sig fri eller fly ifrån kickar den sista överlevnads-

instinkten och reaktionen in, håll dig stilla och spela död. Vad som händer är att kroppen går in i ett paralyserat tillstånd där vi blir förlamade av skräck och inte kan röra oss. Den här reaktionen är den vanligaste reaktionen när det gäller övergrepp och våldtäkt.

För att bättre kunna hantera kroppens naturliga respons behövs träning och en förståelse för hur man som människa agerar i en stressad situation. Utbildning och övning är den absolut viktigaste komponenten för att lära sig att hantera olika typer av situationer som kan uppstå. Det finns ett ordspråk som lyder "det är bättre att förekomma än att förekommas" och det gäller verkligen här.

Krisstöd

Den drabbade ska aldrig lämnas ensam i det akuta skedet. Du som är med den drabbade ska inte känna någon press att behöva ge råd eller säga kloka saker, det viktigaste är att du är där och lyssnar på den drabbade. Tänk på att inte spekulera i vem som har gjort fel tillsammans med den drabbade. Den drabbade ska inte heller skickas hem till en tom bostad, se till att någon anhörig eller vän är med och tar hand om den drabbade. Efter en hot- eller våldssituation är det viktigt för en utsatt person att få tillgång till krisstöd för att komma i psykisk och fysisk balans igen. Ansvaret för krisstöd ligger hos det egna partiet.

Stöd vid rättsprocess

Kommunjurist kan hjälpa till med råd och stöd till politiker så länge frågan har koppling till tjänsteutövningen. Det kan handla om frågor och funderingar inför och efter en rättegång. Kommunjurist medverkar inte vid polisbesök eller rättegång.

Grundregeln är att alla former av brott ska polisanmälas. Det är därför viktigt att en förtroendevald som blir utsatt för någon form av otillåten påverkan gör en polisanmälan.

Domstolsverkets guide [Till dig som är brottsoffer och/eller Till dig som är vittne](#) kan vara bra för den utsatte att läsa igenom. Den utsatte bör även kontakta ansvarig åklagare för att få en kopia av stämningsansökan samt att få klarhet i vilka frågor åklagaren vill belysa.

Anmäl alltid hot, hat och våld

DET HANDLAR OM DEMOKRATIEN

Om du klickar på bilden kan du läsa eller ladda ner foldern från SKR.

Så här kan du göra en riskbedömning inför möten och evenemang

Riskfaktorer	Bedömning av risk		
	Liten	Måttlig	Stor
1) Kan mötet/evenemanget dra till sig ett intresse från grupper eller individer som utgör en särskild risk för hot och våld eller som på något annat sätt kan vara ute efter att störa mötet?	Nej	Osäkert	Ja
Kommentar:			
2) Finns det risk för överförda hotbilder, dvs. medverkar andra personer eller grupper som kan ha en hotbild riktad mot sig?	Nej	Osäkert	Ja
Kommentar:			
3) Pågår andra evenemang i närheten som kan påverka riskbedömningen, t ex. demonstrationer, möten mm?	Nej	Osäkert	Ja
Kommentar:			
4) Hur bedömer arrangören hotbilden utifrån den generella stämningen i kommunen, medial rapportering, antal deltagare och eventuell övrig information?	Låg risk	Medel	Stor
Kommentar:			
5) Sammanfattande bedömning av risken	Låg risk	Måttlig	Stor
Kommentar:			

Rekommendation:

- ✓ Om det är svårt att bestämma vilken risknivå (grön - gul - röd) som ska anges så fatta ändå det beslut som känns troligt och ange i kommentarsfältet eventuella tveksamheter.
- ✓ Prata med andra berörda och ta stöd i samband med riskbedömningen för att genomföra riskbedömningen med god kvalitet

Om du vet vilka risker som föreligger kan du också vidta åtgärder för att förebygga att någonting händer.

Så här kan du bedöma och planera före – under – efter möten

Före möten: (att planera)	Har tagits hänsyn till		
	Ja	Nej	Ej aktuellt
1) <i>Riskbedömning</i> : Är riskbedömning genomförd enligt checklista " Så här gör du riskbedömning inför möten och evenemang "?			
2) <i>Val av mötesplats</i> : Finns möjlighet att påverka val av platsen?			
3) <i>Medhjälpare/kollega på plats vid mötet</i> : Undvik ensamarbete. Prata ihop er innan mötet hur ni kan hantera uppkomna situationer och vem som gör vad om olika saker inträffar.			
4) <i>Samverkan</i> : Bedöm om den lokala polisen och/eller kommunens säkerhet- och beredskapskontor ska underrättas. Behövs säkerhetskontroll?			
5) <i>Platsen för mötet/talarplats</i> : Planera en säker väg till och från talarplatsen, undvik åskådare bakom ryggen. Finns fysiskt hinder eller funktionärer i utrymmet mellan talare och publik ökar säkerheten. Ha kunskap om var nödutgångarna är och säker väg för att lämna platsen.			
6) <i>Larmmöjlighet</i> : Ha alltid laddad mobiltelefon, bestäm vem som larmar och till vilket nummer. Kan du snabbt få hjälp?			
7) <i>Säker plats</i> : Kontrollera och meddela alla berörda var säkert utrymme, dvs. reträttplats finns om mötet behöver avbrytas.			
9) <i>Transport till och från mötesplats</i> : Parkera eventuella bilar för att underlätta en smidig ankomst och avfärd. Res helst tillsammans. Gör varandra sällskap till och från bilen. Bedöm om taxi ska användas i stället för kollektivtrafik.			
Kommentar:			
Under möten: (genomföra)			
1) <i>Bedöm löpande</i> : Ge akt på stämningen och bedöm löpande om mötet går enligt planerna eller om några risker kan upptäckas. Var observant på besökarnas/åskådarnas beteenden under mötet.			
2) <i>Om något händer</i> : Vid överhängande risk, pågående angrepp eller allvarlig störning av mötet: Ring 112. Uppsök säker plats i väntan på hjälp och agera enligt checklista " Så här gör du om något allvarligt händer " eller ta dig snabbt från platsen på ett säkert sätt om det bedömts möjligt.			
Efter möten: (följa upp och förbättra)			
1) <i>Om polis var underrättad om mötet</i> : Bedöm om polisen ska informera om att aktiviteten är avslutad.			
2) <i>Om något hänt under mötet</i> : Se till att drabbade personer inte lämnas ensamma. Prata igenom händelsen. Om något riktigt allvarligt hänt – följ partiets rutiner för stöd till drabbade och polisanmäl.			
3) <i>Bedöm och dokumentera</i> vad som gick bra och vad som kan göras bättre vid ett annat tillfälle.			

Säkerhetskontroll

Beslut om säkerhetskontroll Den 1 juli 2010 infördes [lag \(2010:294\)](#) om säkerhetskontroll vid offentliga sammanträden i kommuner och landsting. Enligt lagen får kommuner och landsting anordna säkerhetskontroll vid sina offentliga sammanträden om det finns anledning att misstänka brott som medför fara för någons liv, hälsa, frihet eller omfattande skadegörelse på egendom i samband med sammanträdet.

Då misstanke om hot och våld av det slag som anges i 1 § lagen om säkerhetskontroll vid offentliga sammanträden föreligger så genomförs en hotbilda-bedömning, denna bedömning görs av ordförande i samverkan med kommunens säkerhet- och beredskapskontor. Om det kan befaras att ett allvarligt brott kan inträffa i samband med ett offentligt sammanträde ska en hotbilda-bedömning genomföras i samråd med polis. Polisen gör sedan en bedömning av vilka åtgärder som ska vidtas vid varje enskild situation.

Använd gärna checklistan [Så här kan du bedöma och planera före – under – efter möten.](#)

Så här gör du om något allvarligt händer

Akut fara - åtgärder vid överhängande fara:

- ✓ Larma så snart det kan ske utan risk. Ring 112 eller använd eventuellt överfallslarm
- ✓ Försök att uppträda lugnt och försök att lugna ner den som hotar
- ✓ Lyssna aktivt och avbryt inte den som hotar
- ✓ Tala lugnt och sansat och undvik att komma med motargument
- ✓ Försök att uppmärksamma någon annan på situationen för att bryta stämningen
- ✓ Undvik alla former av fysisk kontakt och handgemäng
- ✓ Om ett hot övergår till handling:
 - ✓ Ta skydd
 - ✓ Ropa på hjälp
 - ✓ Försök att ta dig från platsen
 - ✓ Du har alltid rätt att använda [nödvärn](#), dvs. skydda dig själv eller en annan person

Icke akut fara - åtgärder vid hot som inte innebär en överhängande fara:

Budskap i olika former som uppfattas som brottsligt, t ex. olika former av trakasserier, hot eller våld skapolisanmälas och även rapporteras till respektive parti och kommunens säkerhet- och beredskapskontor.

Självklart kan du också rapportera annat som du uppfattar så som avvikande på något sätt och som kan vara av betydelse ur säkerhetssynpunkt.

Tänk på

För att inte riskera att förvärra situationen bör du undvika att själv ta kontakt med personen som utfört eller misstänks utfört handlingen i förhoppning om att få slut på trakasserierna. Sådana kontakter kan "trigga" gärningspersonen eller kan ge gärningspersonen möjlighet att försvåra en eventuell polisutredning genom att förstöra bevismaterial.

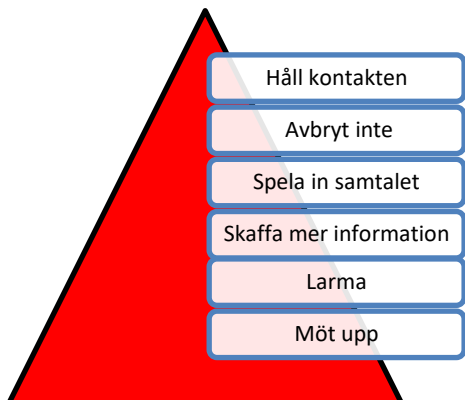
Så hanterar du telefonhot

- ✓ Behåll lugnet och fortsätt prata med den som hotar, var vänlig och håll kontakten så länge du kan.
- ✓ Du ska inte avbryta den som hotar
- ✓ Om du har möjlighet försök spela in hotet
- ✓ Försök ta reda på information om den som hotar och varför hotet riktas mot er, det underlättar utredningsarbetet
- ✓ Larma genast, om du inte kan larma påkallar du hjälp för att ringa akutnumret **112** och tillkalla polis. Om lokalen är utrustad med överfallslarm, använd då detta

Som stöd för dina anteckningar vid telefonhot finns [Checklista vid telefonhot](#).

Så hanterar du ett bombhot

- Behåll lugnet och fortsätt prata med den som hotar, var vänlig och håll kontakten så länge du kan
- ✓ Du ska inte avbryta den som hotar
 - ✓ Om du har möjlighet försök spela in hotet
 - ✓ Försök ta reda på information om den som hotar och varför hotet riktas mot er, det underlättar utredningsarbetet
 - ✓ Larma genast, om du inte kan larma påkallar du hjälp för att ringa akutnumret **112** och tillkalla polis. Om lokalen är utrustad med överfallslarm, använd då detta

Som stöd för dina anteckningar vid bombhot finns [Checklista vid bombhot](#).

Så hanterar du hot via brev eller E-post

- ✓ Spara alltid breven på ett skyddat sätt för att underlätta polisens analys
- ✓ Spara gärna fysiska brev i en papperspåse
- ✓ Notera ankomstdag och ankomsttid
- ✓ Notera hur du fått brevet (t.ex. lämnat personligen, postat, mejlat)
- ✓ Besvara inte mejlet eller brevet.
- ✓ Radera inte e-mejl, polisen kan spåra vilken dator de skickats från.
- ✓ Kontakta polis och partiets säkerhetskontakt som har kommunens säkerhet- och beredskapskontor som stöd.

Om du utsätts för våld

- ✓ Försök inte lösa situationen själv, påkalla genast hjälp från andra närvarande.
- ✓ Larma genast, om du inte kan larma påkallar du hjälp för att ringa akutnumret 112 och tillkalla polis. Om lokalen är utrustad med överfallslarm, använd då detta.
- ✓ Möt upp polisen eller se till att någon annan gör det om möjligheten finns.

Vid pågående våld

Nödvärnsexcess: i 24 kap. 6§ brottsbalken.

Var och en har rätt att försvara sig själv och sin egendom, och har då rätt att använda det våld som inte är uppenbart oförsvarligt. En person som hjälper den som angrips har samma rätt. Rätten till nödvärn gäller mot:

- ✓ Påbörjat eller överhängande brottsligt angrepp på person eller egendom.
- ✓ Den som med våld eller hot om våld eller på annat sätt hindrar att egendom återtas eller tas på bar gärning
- ✓ Den som olovligen trängt in i eller försöker tränga in i rum, hus, gård eller fartyg, eller den som vägrar att lämna en bostad efter tillsägelse.

Analysera situationen och försök få en så bra överblick som möjligt.

- ✓ Larma genast, om du inte kan larma påkallar du hjälp för att ringa akutnumret 112 och tillkalla polis och ambulans om det är nödvändigt. Om du/lokalen är utrustad med överfallslarm, använd då detta.
- ✓ Försök inte lösa situationen själv, påkalla genast hjälp från andra närvarande. Alla närvarande är skyldiga att kontrollera vad som händer.
- ✓ Agera utifrån situationen.
- ✓ Möt upp polisen eller se till att någon annan gör det om möjligheten finns.
- ✓ Stötta personalen i situationen.
- ✓ Om överfallslarm använts ska larmet återställas av behörig person.

Vid väpnat våld

Vid händelser då det föreligger risk eller hot om väpnat våld kan beslut om utrymning tas av ansvarig, dessa steg ska då följas:

- ✓ **LARMA:** Ring **112** vid akut fara för liv.
- ✓ **RÄDDA:** Dig själv och andra. Varje person tar ansvar över sig själv och sina närmaste kollegor.
- ✓ **SKYDDA:** Stäng fönster och dörrar. Lås och/eller barrikadera dörren om det är möjligt. Tänk på att dra ner persienner och/eller dra för gardiner. Släck belysning. Sök skydd efter golvet och göm er om möjligt. Sätt mobilen på ljudlöst och titta inte ut genom fönster och dörrar.
- ✓ **INFORMATION:** Vänta på mer information, detta sänds vanligtvis ut på lokalradio (P4), **krisinformation.se** eller ring nationella krisinformationsnumret **113 13** för att ta reda på vad som händer. Se till att dela **verifierad** information med andra så att alla är uppdaterade på läget och för att undvika ryktesspridning.

Så hanterar du stalking

Generellt kan detta identifieras genom att innehåll i brev eller telefonsamtal är hotfullt och/eller aggressivt. De upprepade kontakterna kan bestå av inviter, uppvaktning eller påhälsning av olika slag både privat och på arbetsplatsen. Det som gäller om du blir utsatt är:

- ✓ Var tydlig med att du inte vill ha någon kontakt med individen i fråga.
- ✓ Svara inte på kommunikationsförsök. Varje kontakt innebär en risk för en positiv förstärkning för gärningspersonen och ökar risken för fortsatt oönskad förföljelse och då med ökad intensitet.
- ✓ Finns det stödfunktioner som tar emot din e-post eller inkommande samtal måste ett resonemang föras också med de funktionerna om hur ni hanterar hot.
- ✓ Gör en polisanmälan. Varje gång.

Om du utsätts för rättshaveristiskt beteende

Dessa individer är väldigt svåra att bemöta på ett sätt som tillfredsställer det behov de upplever sig ha. Om du blir utsatt:

- ✓ Ha alltid en hög servicenivå, men till en viss gräns. En respektfull ton kan vändas om du bedömer att det inte triggar personen i fråga.
- ✓ Vid kontakt - försök behålla lugnet, höj inte rösten, dras inte med i diskussionen och argumentera inte emot.
- ✓ Var saklig och hänvisa till vad du kan göra enligt lagstiftning och rutiner.
- ✓ Visa empati och tydlighet. "Jag hör vad du säger och förstår hur du ser på saken. Men detta är vad jag kan göra". Svara på det som efterfrågas, inte mer.
- ✓ Hänvisa till annan om ärendet inte rör ditt område.
- ✓ Förstå att det inte går att ändra personens åsikter. Ifrågasätt inte vanföreställningar.
- ✓ Undvik att svara på upprörda mejl med en gång. Då kan avsändaren hinna lugna sig tills svaret kommer och det hela avdramatiseras.

- ✓ Vid långvarig eller komplicerad kontakt, prova med en annan kollega.
- ✓ En rättshaverist vill ofta avsluta samtalet med ett medskick som är nedlåtande och kritiserande. Om det är en person med en väldigt aggressiv framtoning, låt personen i fråga få sista ordet, kommentera inte ytterligare.
 - ✓ Avsluta eller avbryt samtal som blir alltför kränkande, hotfulla eller meningslösa. Det finns gränser.
 - ✓ Om du blir utsatt för en rättshaverist eller annan förföljelse kan det resultera i omständigheter där du tillfälligt kan behöva få alternativa uppdrag eller arbetsuppgifter.

Om du utsätts för terrorangrepp/attentat eller annat pågående dödligt våld

Under senare år har attentat i form av politiskt eller religiöst våld i västvärlden ökat. Sannolikheten att drabbas är liten, men det är ändå viktigt att känna till hur du bör agera om ett terrorangrepp eller motsvarande våldsbrott skulle inträffa. Ett sätt att vara mentalt förberedd är att föreställa sig olika scenarier och situationer, och hur du skulle agera i dessa. Den mentala förberedelsen kan vara avgörande eftersom den tid det tar att förstå vad som händer kan vara vital för om du tar dig ur situationen eller inte.

Om du rör dig i offentliga eller andra publika miljöer där ett dåd kan ske, bör du vara uppmärksam på nödutgångarna. Ett annat råd är att inte avfärda oljud som om de vore smällare. När oväntade händelser inträffar är det många som först ser hur andra reagerar innan de själva gör något. Var inte den personen. Ta initiativ och agera.

Metoden som i en kort version beskrivs här nedan är vedertagen och kallas Run, Hide and Fight-konceptet och är utvecklad av experter i USA och lärs ut av bland annat FBI.

Fem steg vid pågående dödligt våld:

1. Utrym och fly

Om det skulle ske ett angrepp i form av brand eller hot om brand, bör du omedelbart utrymma lokalen. Det är oftast det säkraste alternativet för dem som befinner sig i nära anslutning till entrén. Hindra andra du möter från att gå in i händelsen.

2. Göm och blockera

Om man bedömer att en gärningsperson upptäcker de flyende personerna, är det bättre för de flyende att ta skydd. Ta tillflykt till en konferenslokal, skolsal eller ett annat rum som går att låsa eller blockera. Göm dig bakom robusta möbler. Försök att vara tyst. Slå av ljudet till mobiltelefonen, lås och släck ljuset, samt undvik fönster och dörrar tills faran är över.

3. Stanna kvar i gömstället

Låt dig inte frestas att lämna ett säkert område eller glänta på dörren för att se vad som händer på angreppssidan. Gå inte tillbaka om du inte förvissat dig om att polisen har gjort platsen säker. Var alltid beredd på en ny attack och följ de råd som polis och räddningstjänst ger.

Om det inte går att evakuera eller gömmas sig

Försök att hålla dig lugn och ring 112 och larma om händelsen. Om du inte kan prata så lämna samtalet på så att operatören på 112 kan höra vad som händer och lägg inte på

4. **Attackera**

Var beredd på att en eventuell gärningsperson kan upptäcka dig, även om du gömt dig. Var beredd att slåss för ditt liv. Är ni flera, gör upp en plan. Du får bara en chans, agera kraftfullt och med fokus på att rädda ditt liv. Våld är sista utvägen.

- ✓ Visa ett extremt aggressivt beteende gentemot gärningspersonen
- ✓ Kasta saker omkring dig
- ✓ Skrik så högt du kan
- ✓ Håll inte tillbaka utan agera med all din kraft
- ✓ Håll koll på gärningspersonens armar och ben, kan du eller flera personer tillsammans få ner personen på marken

5. **Larma**

Om du har möjlighet att kontakta polis via 112 ska du naturligtvis göra det. I en allvarlig situation med stor förödelse blir ofta telefonnätet överbelastat och det kan då vara svårt att komma fram. Många vill givetvis få kontakt med sina anhöriga. Om nätet är överbelastat kan du i stället använda datatrafik, det vill säga koppla upp din mobil mot ett trådlöst nätverk – då finns ofta en mängd alternativ att tillgå.

Du ska informera SOS-operatören så mycket du kan och vet om:

- ✓ Var gärningspersonen befinner sig
- ✓ Hur många gärningspersoner är det
- ✓ Hur ser gärningspersonen ut
- ✓ Hur många vapen har du sett och hur ser vapnen ut
- ✓ Hur många offer du uppfattat på platsen

Läs mer på polisens webbplats www.polisen.se. Där får du generella råd om hur du ska agera vid ett terrorattentat eller motsvarande våldsbrott. Vid större samhällshotande händelse se alltid: www.krisinformation.se

TIPS! Övning ger färdighet. Öva er på olika hotfulla scenarier som kan tänkas uppstå så att ni är beredda om något skulle hända. Det minimerar risken att bli stel som en pinne och inte vara kapabel att reagera och agera när någonting händer.

När polisen kommer

Polisen kommer att vilja stoppa gärningspersonen så snabbt som möjligt och kommer att röra sig i riktning mot platsen för händelsen. Håll dina händer synliga så att polisen ser att du inte är beväpnad, det är svårt för polisen att i det initiala skedet se skillnad på gärningsperson och offer. Håll dig lugn och följ polisens instruktioner.

Viktiga telefonnummer

Komplettera listan med era egna viktiga telefonnummer

SOS (akut)	112
Polisen (ej akut)	114 14
Krisinformationsnummer (Nationellt nummer, ring för att lämna eller få information om allvarliga olyckor och kriser. Tjänsten är tillgänglig dygnet runt)	113 13
Rådgivning vid sjukdom	1177
Giftinformationscentralen (ej akut)	010-456 67 00
Hjälplinjen (erbjuder psykologisk hjälp till människor i kris)	0772-22 00 60
Kommunens säkerhet- och beredskapskontor	0920-45 30 00 växel

Vid akut behov av hjälp, tryck på personlarmet (om du har ett) eller ring 112 – polis, SOS, ambulans och räddningstjänst – och uppge då:

- ✓ Vem du är
- ✓ Platsen för hotet och vad det gäller
- ✓ Eventuella skador och omfattningen av dessa
- ✓ Vilket telefonnummer du ringer från

Kartlägg riskerna för hot och våld i arbetsmiljön

Checklistan på nästa sida innehåller exempel på frågor som ni kan ställa när ni undersöker riskerna för hot och våld i arbetsmiljön. Frågorna utgår från Arbetsmiljöverkets regler *Våld och hot i arbetsmiljön*, AFS 1993:2.

I begreppet personal ingår i förekommande fall elever och praktikanter, samt nyanställda, vikarier och timanställda.

CHECKLISTA

Kartlägg riskerna för hot och våld i arbetsmiljön

Checklistan nedan innehåller exempel på frågor som ni kan ställa när ni undersöker riskerna för hot och våld i arbetsmiljön. Frågorna utgår från Arbetsmiljöverkets regler *Våld och hot i arbetsmiljön, AFS 1993:2*.

I begreppet personal ingår i förekommande fall elever och praktikanter, samt nyanställda, vikarier och timanställda.

RISKINVENTERING

1. Risker – var och vilka? Ja Nej

- a) Vet ni var riskerna för hot och våld finns på er arbetsplats? Ja Nej
- b) Finns det särskilda risker i vissa situationer eller på vissa platser? Ja Nej
- c) Känner all personal till riskerna? Ja Nej

FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER

Exempel på olika förebyggande åtgärder:

2. Agera Ja Nej

- Vet all personal hur de bör agera i en hot- eller våldssituation? Ja Nej

3. Utbildning Ja Nej

- Har all personal tillräcklig utbildning för att kunna arbeta säkert och tryggt? Ja Nej

4. Lokaler Ja Nej

- Är arbetsplatsen utformad och utrustad så att det går att förebygga eller undvika en hot- eller våldssituation? Ja Nej

5. Snabb hjälp Ja Nej

- Går det att få snabb hjälp vid en hot- eller våldssituation? Ja Nej

6. Larm Ja Nej

- a) Finns det ett för verksamheten anpassat larm? Ja Nej
- b) Kan personalen hantera larmet? Ja Nej
- c) Finns det fastställda rutiner för hur larmsituationer ska hanteras? Ja Nej
- d) Kan personalen rutinerna och vet de hur de ska använda dem? Ja Nej
- e) Övar ni på hur ni ska agera när ett larm utlösts? Ja Nej
- f) Underhåller och kontrollerar ni larmen kontinuerligt? Ja Nej

7. Ensamarbete Ja Nej

- a) Händer det att någon arbetar ensam? Ja Nej
- b) Finns det särskilda risker för hot och våld vid ensamarbete? Ja Nej
- c) Gör ni en riskbedömning vid ensamarbete? Ja Nej
- d) Händer det att minderåriga arbetar ensamma? Ja Nej

8. Säkerhetsrutiner beträffande pengar Ja Nej

- a) Finns det regler för hur mycket pengar som får finnas i kassan? Ja Nej
- b) Finns det en säker hantering och tömning av kassalådan? Ja Nej
- c) Finns det rutiner för säker uppräknings av pengar? Ja Nej
- d) Finns det rutiner för säker transport av pengar? Ja Nej
- e) Finns det rutiner för säker öppning och stängning av lokalen? Ja Nej
- f) Kan personalen säkerhetsrutinerna? Ja Nej
- g) Efterlevs rutinerna av personalen? Ja Nej

9. Dokumentation Ja Nej

- a) Dokumenterar ni händelser beträffande hot och våld? Ja Nej
- b) Utreder ni dessa händelser? Ja Nej
- c) Anmäler ni arbetsskador, arbetsolyckor och allvarliga tillbud direkt på www.anmalarbetsskada.se? Ja Nej

HJÄLP OCH STÖD EFTERÅT

10. Hjälp om något hänt Ja Nej

- a) Vet ni vilken form av fysisk och psykisk hjälp eller socialt stöd som ska ges för att undvika eller lindra skador? Ja Nej
- b) Finns det särskild hjälp att tillgå, till exempel företagshälsövård eller skolhälsovård? Ja Nej

När ni gått igenom frågorna, diskutera eventuella punkter där ni inte är överens.

Hur kan ni hitta lösningar på problemen? Anteckna nedan vad som ska göras och av vem.

Planerade åtgärder	Vem utför	Klart den
Arbetsplats	Datum	

Mallen finns på [Arbetsmiljöverkets hemsida](#).

Checklista – egen riskanalys förtroendevald

Det är alltid bra att vara mentalt förberedd. Som förtroendevald ska du själv göra en riskanalys av din vardagssituation. Med hjälp av följande checklista kan du identifiera risker i din vardag och bedöma vilka skyddsåtgärder som kan vidtas för att undvika eller minimera dessa.

- ✓ Var och när finns det en direkt risk för att du ska bli utsatt för ett angrepp av något slag?
- ✓ I vilken situation upplever du att risken är som störst?
- ✓ Finns det händelser som du behöver analysera särskilt? Är det vid en vardaglig händelse, ett framträdande, ett känsligt beslut eller ett uttalande i en fråga som kan uppfattas som negativ eller kontroversiell?
- ✓ Vilka åtgärder kan du själv vidta för att minska risken?
- ✓ Vilka möjligheter till skydd finns det om du skulle hamna i en hotfull situation?
- ✓ Vilka möjligheter har du att larma och snabbt få hjälp om något skulle hända?

Checklista vid telefonhot

- ✓ Behåll lugnet och fortsätt prata med den som hotar, var vänlig och håll kontakten så länge du kan.
- ✓ Du ska inte avbryta den som hotar.
- ✓ Om du har möjlighet försök spela in hotet eller be en kollega lyssna på sidotelefon eller högtalare.
- ✓ Försök ta reda på information om den som hotar och varför hotet riktas mot er, det underlättar utredningsarbetet.
- ✓ Larma 112

Kontakta partiets utsedde säkerhetskontakt direkt efter avslutat samtal. Säkerhet- och beredskapskontoret kan vid behov utgöra stöd.

Datum och klockslag: _____

Plats: _____

Vem/Vad är hotat: _____

Tänk på

- ✓ Lyssna noggrant.
- ✓ Vara lugn och vänlig.
- ✓ Avbryt inte personen som ringer
- ✓ Starta, om möjligt, en inspelning av samtalet.

Uppgifter om hotet

- ✓ Verkar den uppringande känna till kommunens lokaler och/eller personer?
 - Ja
 - Nej
- ✓ Vilken tidpunkt mottogs hotet? _____
- ✓ Från vilket telefonnummer ringde den som framförde hotet? _____
- ✓ Beskriv hur hotet framfördes, vad sades.

Uppgifter om den som hotar

<p>Kön</p> <ul style="list-style-type: none">• Man• Pojke• Kvinna• Flicka• Annat: <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>Röst</p> <ul style="list-style-type: none">• Högljudd• Tyst/Svag• Mörk• Ljus• Sludrig• Mjuk• Annat: <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>Tal</p> <ul style="list-style-type: none">• Snabbt• Långsamt• Läspande• Distinkt• Välståndat• Svordomar• Förvrängt• Annat: <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>Språk/Dialekt</p> <ul style="list-style-type: none">• Svenska• Lokal dialekt• Annan dialekt• Brytning• Annat: <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>Attityd</p> <ul style="list-style-type: none">• Upphetsad• Påverkad• Förvirrad• Lugn• Annat: <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>Bakgrundsljud</p> <ul style="list-style-type: none">• Maskiner• Röster• Musik• Högtalarutrop• Gatutrafik• Flygplan• Radio/Tv• Annat: <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

Checklista vid bombhot

- ✓ Behåll lugnet och fortsätt prata med den som hotar, var vänlig och håll kontakten så länge du kan.
- ✓ Du ska inte avbryta den som hotar.
- ✓ Om du har möjlighet försök spela in hotet eller be en kollega lyssna på sidotelefon eller högtalare.
- ✓ Försök ta reda på information om den som hotar och varför hotet riktas mot er, det underlättar utredningsarbetet.
- ✓ Larma 112

Vid bombhot som sker över telefon skall följande checklista följas!

Kontakta partiets utsedde säkerhetskontakt direkt efter avslutat samtal. Säkerhet- och beredskapskontoret kan vid behov utgöra stöd.

Datum och tidpunkt för hotet: _____

Uppgifter om den som hotar

<p>Kön</p> <ul style="list-style-type: none"> • Man • Pojke • Kvinna • Flicka • Annat: <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>Röst</p> <ul style="list-style-type: none"> • Högljudd • Tyst/Svag • Mörk • Ljus • Sluddrig • Mjuk • Annat: <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>Tal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Snabbt • Långsamt • Läspande • Distinkt • Välvärdad • Svordomar • Förvrängt • Annat: <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>Språk/Dialekt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svenska • Lokal dialekt • Annan dialekt • Brytning • Annat: <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>Attityd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upphetsad • Påverkad • Förvirrad • Lugn • Annat: <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>Bakgrundsljud</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maskiner • Röster • Musik • Högtalarutrop • Gatutrafik • Flygplan • Radio/Tv • Annat: <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>

1. Var är bomben placerad?

Plats: _____

Annat: _____

2. När kommer bomben att utlösas?

Tid: _____ Dag: _____ Datum: _____

Utomhus Inomhus

3. Hur ser bomben ut?

Portfölj Bag Resväska Kartong Annat: _____

4. Av vilken anledning gör du detta? _____

5. Agerar du ensam eller tillhör du en organisation? _____

6. Vad heter du/din organisation? _____

7. Hur uttalades hotet? _____

8. Vem riktas hotet mot? (enskild person, KF, KS, verksamhet etc.) _____

9. Övrig information _____

Checklista – ansvar åtgärder vid hot/våldssituation

Denna checklista kan vara ett stöd i händelse av hot och våld för att säkerställa att viktiga moment genomförs. Anpassa listan så den motsvarar ert behov. **Säkerställ att listan fylls i och hålls uppdaterad utifrån era rutiner.**

I direkt anslutning till händelse

Aktivitet	Ansvarig	Datum	Utfört av
Larma, personlarm eller 112 Om du misstänker att det finns en koppling till ditt politiska engagemang bör du informera om detta när du gör en polisanmälan.	Förtroendevald		
Kontakta partiets utsedde säkerhetskontakt	Förtroendevald		
Kontakta kommunens säkerhet- och beredskapskontor vid behov	Partiets säkerhetskontakt		
Ta hand om dem som drabbas, ge stöd och ställ upp för samtal i en lugn och trygg miljö. Bedöm och ge första hjälpen			
Ta hand om indirekt drabbade – mötesdeltagare, besökare, andra förtroendevalda			
Kontakta anhöriga			
Ordna så att någon finns med vid hemfärd och att hen stannar hos den drabbade tills någon anhörig har möjlighet att komma			
Se till att den drabbade får vård om behov finns. Om vårdcentral eller sjukhus måste uppsökas, ordna sällskap dit och invänta anhörig			
Vid behov kalla in ersättare			
Informera övriga om händelsen och hur arbetet går vidare. Vid behov erbjuda samtalsstöd			
Vid större händelser kontaktas POSOM, kommunens krisgrupp	SOS/ Räddningstjänst		
Eventuell kontakt med media			

Efter en händelse

Inom en vecka			
Aktivitet	Ansvarig	Datum	Utfört av
Informera om eventuella ersättningar eller försäkringar som kan bli aktuella			
Skapa en plan och ge stöd för återgång i uppdraget. Underlätta fortsatt delaktighet i arbetsgemenskapen			
Säkerställ att händelsen är dokumenterad och överlämna dokument till säkerhet - och beredskapskontoret	Partiets säkerhetskontakt		

Inom och efter en månad			
Aktivitet	Ansvarig	Datum	Utfört av
Uppföljningssamtal där personliga upplevelser kring händelsen, polisanmälan, eventuell rättegång och kvarstående problem tas upp			
Följ upp hur den drabbade fungerar i sitt uppdrag. Se över behov av rehabilitering och anpassningar			

I rimlig tid före det är aktuellt			
Aktivitet	Ansvarig	Datum	Utfört av
Ge före eventuell rättegång den förtroendevalde möjlighet till genomgång av rättegångsförfarandet. Erbjud också stöd till denne.			
Se till att den drabbade får sällskap av en annan person till rättegång			
Bistå vid behov den drabbade med begäran om att åtalad lämnar rättssalen medan den drabbade hörs om målsägare eller vittne			

Lär dig mer

[Politikers arbetsmiljöansvar - Arbetsmiljöverket \(av.se\)](#)

[Hot, hat, våld mot förtroendevalda | SKR](#)

[Så hanterar du en hotfull situation - YouTube](#)

[Personlig säkerhet SÄPO - bra läsning](#)

LULEÅ KOMMUN